

TRGOVSKI LIST

Casopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za 1/2 leta 90 Din, za 1/4 leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani.

Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici. Dopisi se ne vračajo. — Štev. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

ETO IX

Telefon št. 552

LJUBLJANA, 21. decembra 1926.

Telefon št. 552

ŠTEV. 149.

V. Weixl, načelnik Zveze trgovskih gremijev za Slovenio.

Državni prazniki in trgovstvo.

Kaj je državni praznik in kako naj ga obhajamo? To je vprašanje, ki ga doslej ni še znala rešiti Narodna skupščina in ki povzroča osobito našim oblastvom preobilo nepotrebnih skrbi, ker si v svojem pregorečem birokratizmu ne morejo brez striktnih naredb in pravilnikov sploh pomagati. Odtod pred vsakim državnim praznikom mnogo nepojmljivega razburjenja, zmede in kaosa.

Sicer bi nas to vprašanje toliko ne brigalo, da ne bi bili pri tem prizadeji važni interesi naše trgovine. Zgodi se namreč skoraj pred vsakim praznikom, da izda na predvečer ali pa največ dva dni prej g. veliki župan ene, drugi dan ali celo še isti dan popoldne pa g. veliki župan druge oblasti strog poziv, da ima na praznik, v vseh trgovskih in obrtnih lokalih brez izjeme, počivati vsako delo. Zgodi se to skoro redno pred vsakim praznikom in sicer navadno tedaj, ko so gremijalne ali zadržne organizacije že pozvale svoje člane, da bi naj v proslavo državnega praznika v vseh obratovaliških za čas cerkvenih obredov počivalo vsako delo.

Taka poročila, ki nimajo prav nobene, niti zakonske, niti stvarne podlage, povzročajo pred vsakim praznikom pravcati kaos, ki ne služi niti avtoriteti naših oblastev v čast, niti ne poveljuje državnim praznikom.

Omenil sem že, da se tega vprašanja doslej še ni dotaknila Narodna skupščina. Uzakonjen je edino 1. december, praznik ujedinjenja Srbov, Hrvatov in Slovencev. Toda tudi tukaj ne določa zakon, da je praznik obhajati v brezdelju, s počitkom. Glede katerihsibodi drugih dni pa niti ni določila, da so sploh prazniki, niti da se morajo slaviti na ta ali oni način.

Slovensko trgovstvo je znalo vedno ceniti pridobitve osvobojenja. Tudi ni treba slovenskemu trgovstvu zakonov, ki bi proglasili kot praznike gotove spominske dneve kraljevske hiše, historične dneve postanka naše države itd. Slovensko trgovstvo je ob neštetihih prilikah pred vsemi sloji pokazalo, kako zna to ceniti. Mi pa ne znamo dosedanjih pridobitev samo ceniti, ampak jih hočemo tudi ohraniti! Zato se nam zdi prav in umestno, da baš take dni ne obhajamo v brezdelju. Naši državci je neobhodno potrebno delo, da se zviša produkcija in s tem blagostanje. Zato je le dobro in koristno, če obhajamo spominske dni pri intenzivnem delu in ne s pohajanjem!

Da bi pa trgovstvo vprašanje slavljenja državnih praznikov uredilo, je že pred tremi leti v svojih stanovskih organizacijah sklenilo, da bodo trgovski lokali na praznik ujedinjenja ves dan zaprti, glede vseh drugih državnih praznikov pa naj bi počivalo delo samo za čas cerkvenih obredov. Ta princip je skušalo trgovstvo vedno uveljaviti, toda običajno so za to neposredno pred vsakim praznikom potrebne intervencije, deputacije, telefonski in brzojavni pogovori in slednjič se najdejo še vedno policisti, ki ne morejo razumeti, da bi se na dan, ko počivajo državni uradniki, po trgovinah in obrtnih lokalih delalo.

V interesu ugleda naših oblastev, bi bilo, da se vprašanje praznovanja državnih praznikov že vendar enkrat reši. Naše stanovske organizacije so že opetovano zahtevale, da bi

se vprašanje končno rešilo in dolžnost upravnih oblastev je bila, da ureditev tega vprašanja uredijo. Dekretirati eden ali dva dni pred vsakim praznikom, da se naj zaprejo vse trgovine in to brez vsake zakonske podlage, pomeni bagateliziranje vsega trgovstva. Brezdelja, frazerstva in negativizma bi moral biti pri nas že vsakdo sit in bodimo zadovoljni, če imamo med nami še take ljudi, ki hočejo delati. Ubijati voljo do dela je greh, zlasti je to neodpustljiv greh, če ga zakrivi državna oblast. Ali nima baš mesec december dovolj praznikov, zakaj še siliti ljudi k brezdelju?

Kaosu, ki se redno ponavlja pred vsakim državnim praznikom, se naj napravi že vendar enkrat konec.

To se mi je zdelo potrebno ponoviti danes, da se ne zgodi zopet primer, ko bodo gg. veliki župani ukazali, da morajo biti vsi lokali zaprti, a gremijalne organizacije nasprotno!

Kolika bodo bremena v novem letu?

Po osnutku državnega proračuna za leto 1927/28 bodo znašali državni dohodki v tem letu naslednje:

Neposredni davki redni 1.628 milj. 309.100 Din, izredni 200 milj.; skupaj 1.828.309.100 Din ali 15,64% celokupnih dohodkov. Posredni davki, redni 3.531.080.000 Din ali 30,21%. Državni monopoli 2.362.242.000 Din ali 20,21%. Državno gospodarstvo, redni dohodki 3.828.890.277, izredni 18.763.000 Din — skupaj 3.847 milijonov 653.277 Din ali 32,91%. Razni dohodki 120.715.623 Din ali 1,03%. Celokupni redni dohodki 11.471 milijonov 237.000, izredni 218.763.000 dinarjev — skupaj 11.471.237.000, izredni 218.763.000 Din — skupaj 11 milijard 690.000.000.

Ta pregled kaže, da znašajo gospodarski dohodki 3.847.653.277 Din, fiskalni pa 7.842.346.723 Din ali v odstotkih izraženo 32,91:67,09. To razmerje se mora po mnenju finančnega ministra nekoliko popraviti. V primeri z zadnjim proračunom so se fiskalni dohodki znižali za 21.616.665 Din, v primeri s proračunom 1. 1925/26 pa za 191.322.746,35 Din. Znesek, ki odpade na splošne davčne dajatve, se je v primeri z zadnjim proračunom zvišal za 25.900.000 Din, dočim so se posebni davki in doklade znižale za 46.029.665 Din. Pri posrednih davkih je razlika med starim in novim proračunom neznatna. Posredni davki so zvišani za 11.030.000 Din, kar gre na račun povišanih taks in carine. Pri državnih monopolih znaša skupno zvišanje v primeri z zadnjim proračunom 20.750.000 Din.

ZNAKI GOSPODARSKE KRIZE.

Najboljši barometer za naš gospodarski položaj je davek na poslovni promet, kateremu je, kakor kaže že naziv, zavezan z malimi izjemami celokupni promet naše notranje trgovine in obrtnosti. Na tem davku se je prvih devet mesecev letošnjega leta pobralo v naši državi 122.390.481 Din, dočim je znašal donos v isti dobi lanskega leta 158.227.476, torej za celih 35.836.995 Din več, kar znači, da je promet v trgovini in obrti v navedeni dobi znatno padel. Šele pri primerjanju teh števil si moremo ustvariti vsaj približno sliko, kake dimenzije je zavzela naša kriza, posebno če upoštevamo, da se tudi izvoz, ki je prost davka na poslovni promet, v navedeni dobi ni dvignil, ampak znižal.

Načrt nove odredbe o odpiranju in zapiranju trgovin ter obrtnih delavnic.

Vprašanje odpiranja in zapiranja lokalov se bo vendar enkrat uredilo. Minister za trgovino in industrijo dr. Krajač je pripravil uredbo o odpiranju in zapiranju trgovin in obrtnih delavnic.

Za danes prinašamo le kratko vsebino določil načrta nove uredbe.

Po tej uredbi bodo smele biti trgovine in obrtne delavnice, razen v izjemnih slučajih, ki so posebej navedeni, odprte največ 10 ur na dan. Veliki župani, oziroma uprave mest morejo določiti krajši poslovni čas, ako se za to izjavijo strokovne organizacije.

V bankah in sličnih podjetjih more trajati poslovni čas največ 8 ur na dan. Pomožno osebje more biti v trgovinah in obrtnih delavnicah zaposleno samo v času, v katerem smejo biti trgovine in delavnice odprte.

Pomožno osebje v kovaških, ključavničarskih, kolarskih in kleparskih delavnicah, v brusilnicah, v grafičnih obrtnih vseh vrst, v pralnicah perila ter zavodih za kemično čiščenje oblek sme biti zaposleno največ 10 ur dnevno, pri delih v tunelih itd. pa največ 8 ur dnevno.

Trgovska podjetja, obrtne delavnice, bančna in slična podjetja ne smejo biti od 1. aprila do 30. septembra odprta pred 5. uro zjutraj, od 1. oktobra do 31. marca pa ne pred 6. uro zjutraj, niti po 7. uri zvečer. Opoldne morajo biti zaprta najmanj 1 uro.

Čas odpiranja in zapiranja mora biti v posameznih krajih za vsa podjetja isti.

Veliki župani, oziroma uprave mest morejo z ozirom na krajevne potrebe odrediti, da smejo biti pekarnice, mesarije in trgovine, ki se bavijo izključno s točenjem alkoholnih pijač, kakor tudi ostala podjetja, navedena v členu 82 pravilnika o gostilnah, kavarnah in sličnih podjetjih, odprta tudi po 7. uri zvečer, najdalje pa do 10. zvečer. Proizvajanje kruha in peciva se sme vršiti tudi po tem času.

Trgovine in delavnice morajo biti istolako v nedeljo zaprte, akoravno točijo vino tudi na drobno. Odprta smejo biti v nedeljo trgovska in obrtna podjetja, ako je istega dne letni sejm in v slučaju selitve. Razen tega morejo biti odprta zadnja nedeljo pred božičem in novim letom.

V mestih izpod 10.000 prebivalcev, kjer so bile doslej trgovine v nedeljo dopoldne odprte, more veliki župan po zašlišanju Trgovske zbornice dovoliti, da smejo biti trgovine v nedeljo največ dve uri odprte, vendar le tedaj, ako smatrajo lokalne oblasti to iz gospodarskih ozirov za neobhodno potrebno.

VAŽNO ZA IZVOZNIKE.

Češkoslovaško poslaništvo objavlja, da je čsl. vlada razveljavila odredbo glede potrdila o izvozu uvoženega blaga po dosedanjih predpisih. Potrdila lahko izdajajo trgovske zbornice.

ANGLIJA DOVOLJUJE ZOPET IZVOZ PREMOMA.

Vsled premogovnega štrajka je Anglija uknila odnosno izdatno omejila izvoz premoga. Po končanem štrajku so se razmere kmalu izboljšale, vsled česar je z 8. decembrom t. l. uknila vse omejitve in je izvoz angleškega premoga od tega dne dalje zopet prost.

Amerika in gospodarska obnova Evrope.

Na glavnem zborovanju avstrijske industrije je govoril profesor Mises o bodočem sodelovanju Amerike v politični in gospodarski obnovi Evrope. Pred kratkim se je povrnil z večmesečnega tozadevnega potovanja po Ameriki. Dejal je:

Marsikdo je pričakoval po vojski, da bodo U. S. A. in njih predsednik Wilson posegli v evropske razmere in jih uredili na vsestransko zadovoljiv način. Vsakdo, ki je to pričakoval, je bil razočaran, in je tudi moralo tako biti; kajti rešitev evropskih problemov ne more priti od zunaj, temveč je mogoča samo po popolni spremembi imperijalitične in več kot sovinstiščne mentalitete evropskih narodov samih. A tudi samo gospodarskopolično je bilo upanje v Ameriko pretirano. U. S. A. so bile do zadnjega desetletja preteklega stoletja v prvi vrsti dobaviteljice surovin in importerke fabrikatov. Evropa je skoz desetletja nalagala v U. S. A. kapital. Velike naprave, ki so pripomogle bogatstvu ameriškega narodnega gospodarstva do razmaha, so bile financirane od evropskega kapitala. Pred 30 do 40 leti je kontroliral London tri petine ameriških železnic. Med lastniki efektov je bila prva Anglija, za njo zapadne kontinentalne države. Obrestni efektnega dolga so plačevale USA.

Z ogromnim aktivom svoje trgovske bilance, rastočim od leta do leta, ki pa pozneje ni obstojal več samo v eksportu surovin, temveč tudi že v eksportu naloženega blaga in fabrikatov. Rastoči previški ameriške trgovske bilance bi bili brez dvoma tudi brez svetovne vojske povzročili, da bi bile U. S. A. tekom let odplačale svoj efektne dolg Evropi in da bi bile zamenjale vlogo kapitala importirajoče dežele za vlogo kapitala eksportirajoče dežele. Vojska je pa razvoj izredno pospešila. Tekom par let, takorekoč čez noč, je postala Amerika veliki svetovni bankir. Za konec leta 1925. je označil Department of Commerce (trgovski oddelek) ameriško naložbeni kapitala v inozemstvu z 10 1/2 milijardami dolarjev, dočim so bile naložene v U. S. A. tri milijarde dolarjev inozemskega kapitala. Tu notri pa niso všteti medzavezniški dolgi. Saldo mednarodne izmenjave obresti in glavnicega dobička naračunani omenjeni urad na 355 milijonov dolarjev, k čimer pridejo zraven še obresti medzavezniškega dolga v znesku 160 milijonov dolarjev. Vzemimo aktivnost trgovske bilance s 660 milijoni dolarjev, aktivnost prometa z žlahtnimi kovinami s 168 milijoni in pa filmske pospevalne pristojbine s 75 milijoni, dobimo aktivnost 1418 milijonov dolarjev. Nasprotna postavka ameriške plačilne bilance so izdatki potujočih Amerikancev, ki jih naračunijo na 560 milijonov, pošiljate izseljencev nazaj v domovino v znesku 310 milijonov in pa par manjših postavk v znesku 63 milijonov; skupaj 933 milijonov dolarjev.

Domnevalo, da je v zadnjih letih nova tvorba glavnice v U. S. A. znašala 10 milijard dolarjev na leto, od koje vsote je za naložbo v inozemstvu na razpolago en milijon dolarjev do dveh. To so ogromni zneski, s katerimi pa ne smemo polno računati.

V prvi vrsti, ker bo šel previšek v trgovski bilanci nazaj. Domneva, da bo postala ameriška trgovska bilanca kmalu pasivna, je pač pretirano. Si-

cer bi bilo pa čisto naravno, če bi U. S. A. kot dežela upnikov dobile pasivno trgovsko bilanco. Saj za dolžnike ni drugega izhoda, da plačajo obresti in dividende, ki so jih dolžni, kot da pošiljajo v Ameriko blago. Ameriška gospodarska politika, ki se brani tujega blaga z ostrim visokocarinskim sistemom, mora priti slednjic z investicijsko politiko v konflikt. Vseeno je pa v U. S. A. misel zaščitne carine danes še zelo popularna. Zastopana je v industrijah, ki zahtevajo carino v svrhu izravnave v različni produkcijskih stroških. Delavstvo je proti uvozu vsega onega blaga, ki ga napravi inozemstvo s cenejšimi delavnimi močmi. Ker morajo biti v U. S. A. plače — že zaradi nezadostnega doseljevanja — višje kot povsod drugod, razen v Avstraliji, bi že samo to govorilo za absolutni zaščitni sistem. Celotni farmerji so deloma v taboru zaščitne carine, v kolikor pridelujejo pridelke, ki jih U. S. A. od drugod uvažajo. Večina farmerjev pa pač uvideva, da jim kot eksportnim interesentom carinska zaščita pač ne bo koristila. Vsled zakonov proti doseljevanju in vsled carine na industrijske izdelke sta se delavstvo in industrija podražila, dočim so cene poljedelskih pridelkov zelo padle in je ta padec farmerjem močno škodoval. Zato tudi farmerji zahtevajo, naj U. S. A. poskušajo sanirati evropske razmere, da se na ta način pospeši nakupna moč evropskih narodov.

V notranji gospodarski politiki U. S. A. se zmeraj bolj uveljavlja misel, naj vlada gospodarstvo kontrolira. V zunanji gospodarski politiki so U. S. A., kot izvozna dežela kapitala, iz umevnih, a ne doslednih razlogov proti oni politiki, ki jo vodijo doma. Slabe skušnje, ki so jih imeli Amerikanci s plačilno pripravljenostjo dolžnikov, in dalje nazadovanje aktivnosti njih plačilne bilance sta povzročila, da se bodo Amerikanci v bodočnosti v večji meri gospodarsko omejili na svoje lastno torišče, kot je to danes. Ameriške industrije so svojo produkcijo neverjetno razširile, v pričakovanju, da bodo na svetovnem trgu dobile za prodajo svojih velikanskih množin blaga iste ugodne prodajne razmere kot v U. S. A.; sedaj bodo morale produkcijo spremeniti, bodo morale manj uvažati; predvsem ne bodo smele nalagati v inozemstvu toliko kapitala kot doslej. Ta razvoj se da deloma preprečiti le s splošno odpravo sovražnosti v trgovini, ki se šopiri danes po vsem svetu, dalje s splošnim ublaženjem carinskih mej in s tem, da se zadolžene države odpovedo vsem odredbam, ki bi mogle pod kakršnimkoli naslovom ogroziti tuji, v dotični državi delujoči kapital in s tem preprečiti nove investicije kapitala.

Vendar so pa U. S. A. še zmeraj dosti bogate, da stavijo gospodarski obnovi Evrope zadosti sredstev na razpolago. Politično, gospodarsko-politično in idejnopolitično pa ne morejo ustvariti za to obnovo splošnih političnih, gospodarskopoličnih in ideoloških temeljev. Te temelje bi morala zgraditi Evropa sama.

Torej govori profesor Mises čisto drugačno kot smo bili doslej navajeni slišati o Ameriki, o njenih razpoložljivih sredstvih ter o njenih gospodarskih in idejnih možnostih.

AVSTRIJI JE UKINILA VSE OMEJITVE ZA DEVIZNI PROMET.

Avstrijski finančni minister izda te dni naredbo, s katero ukine vse omejitve deviznega prometa, ki se bo v bodoče razvijal brez ingerence finančne uprave. — Pri nas se finančna uprava še krčevito brani, da oprosti devizni promet svoje kontrole. S tem ga pri sedanjih prilikah po nepotrebnem draži in komplicira. Hkratu pa ovira v splošnem tudi denarni promet, ker se imamo ravno rigoroznim deviznim predpisom zahvaliti, da so brezuspešna vsa prizadevanja interesentov, da se uvede nakazniški promet in poštno-hranilni promet z inozemstvom. Kakor kaže avstrijski vzgled, bi se lahko tudi pri nas našla pota, da bi se nas moglo oprostiti raznih formalnosti pri nabavi deviz.

PRIZADEVANJE NEMČIJE, DA SI ZNOVA PRIDOBİ RUSKI TRG.

Nemčija je svojim izvoznikom riziko kreditiranja za blago, prodano v inozemstvo, jako olajšala samo, da si znova utrdi svoje pozicije na inozemskih tržiščih. Najdalje je šla pri izvoznikih v Rusijo. Tem je dovolila še posebne olajšave, odnosno garancije, samo da si pridobi ruski trg. Namera se ji je v izdatni meri posrečila. Zato je šla še en korak dalje in pričela sistematično pospeševati tudi uvoznike iz Rusije, da tako potegne na sebe posle posrednika med

Rusijo in drugimi državami. Vlada hoče v tej smeri žrtvovati tudi izdatne vso-če, samo da doseže svoj cilj. Vsekakor pa je ustvarila gotove karte, ki naj jo obvarjejo pred preobčutnimi izgubami. Vprašanje izvoznega zavarovanja je v vseh državah, ki polagajo važnost na to, da čim bolj pospešijo izvoz. Na čelu teh držav ste Nemčija in Anglija. V naši državi še tega vprašanja nismo načeli, morali pa se bomo že v doglednem času z njimi pečati, ako hočemo, da bo naš izvoz mogel uspešno prestati konkurenco na inozemskih tržiščih.

Enrilo

Splošno priljubljen

kavni nadomestek

okusen i cenen.

Dobiva se v vseh

dobro asortiranih

kolonijalnih trgovinah.

Jugoslavija in prekop med Reno, Maino in Donavo.

V eni zadnjih sej se je Trgovska zbornica v Beogradu pečala s pomembnim gornjega prekopa za jugoslovansko rečno plovitvo. Zbornični podpredsednik g. Stanojević je v svojem referatu naglašal, da pridobimo z otvoritvijo redne plovitve med Passauvom in Regensburgom direktno zvezo z Rotterdamom in Ulmom, kar znači naravnost preobrat v prometnih razmerah. Posebno za Jugoslavijo bi bila ta zveza neocenljive važnosti, ker dobi s tem možnost, da svoje produkte prevaža po vodi hitro, poceni in brez pretovarjenja ne le v Nemčijo, ampak tudi v Švico, v Francijo in na Holandsko. Samo na razliki stroškov za sedanjo pot preko Braile in bodočo potjo po Donavi na Holandsko, si bomo prihranili letno nekaj stotin milijonov dinarjev. Izdaten del našega žita izvažamo sedaj preko Braile v Rotterdam. Pot tje kaj traja z nalaganjem vred preko 60 dni, dočim bo po Donavi veliko krajša. Vrh tega pridemo v neposreden stik s konzumenti, dočim se moramo na poti preko Braile posluževati več posrednikov. Naša rečna plovitba se mora pravočasno pripraviti, da bo mogla prevzeti naš promet na Donavi in z uspehom konkurirati sedanjim in bodočim plovnim družbam na tej reki. Predvsem naša državna rečna plovitba bi se morala že sedaj pripravljati, da v danem trenutku ne bo čakala šele zakonov in naredb ter pooblastil za preureditev. Naš državni ladijski park je sedaj na Donavi največji. Ima pa tudi najstarejše ladje, ki so se že izrabile. Ako si ne bomo v najkrajšem času zgradili nove ladjedelnice, se nam bodo ladje in vlačilci popolnoma pokvarili. Za izboljšanje v inozemstvu, kamor smo dosedaj pošiljali naše ladje na popravilo, smo samo dve-ma tverdkama plačali na stroških 80 milijonov dinarjev, dočim bi nas cela ladjedelnica ne stala toliko. Naša državna plovitba, kakor je sedaj urejena, ne bo mogla dolgo vzdržati, ako si ne zgradimo lastne ladjedelnice, za kar govorijo tudi drugi razlogi. V vrsto naprav, katere moramo pripraviti, je tudi zgradba pristanišč. Sedanje pristanišče na Savi je skrajno primitivno, na Donavi pa sploh nimamo pristanišča. Pristanišča nujno rabimo, da pospešimo nakladanje in razkladanje. Naš donavski promet — izvoz in uvoz znaša že sedaj preko 100.555 vagonov. Če se otvori navedeni prekop, se bo promet na Donavi najmanj potrojil.

All si že pridobil »Trgovskemu listu« vsaj enega novega naročnika?

Pasivno vedenje in molk — značita-li pristanek, da se pogodba ne izpolni?

(Iz sodne prakse.)

Med strankama se je dne 5. avgusta l. 1920. sklenila dobavna pogodba za 9000 ton neke rude in se je postopoma dobavilo že 4540 ton, ko je 24. januarja 1921 toženka brzojavno in pismeno sporočila, naj iz obrnotehničnih ozirov rude več ne dobavlja. Toženica je odgovorila z dopisom 1. februarja 1921, da bo po možnosti ustregla tej želji, da se pa obvezno ne more o tem izjaviti, na vsak način pa se dobavni rok podaljša za toliko časa po preteku prvotno dogovorjenega dobavnega roka 30. junija 1921, kolikor časa se dobava prekine.

Upirajoč se tožbenemu zahtevku, s katerim tožeča dobaviteljica zahteva plačilo za ostali del rude, ki je toženki na razpolago, priznava sicer toženka, da se toženica s tem odgovorom ni obvezno izjavila, da pristane na kako odložitev dobave. Toda toženkin ravnatelj je koncem februarja ali začetkom marca 1921 govoril z zastopnikom tožeče stranke in mu tedaj izrečno izjavil, da z avtomatskim podaljšanjem roka ni zadovoljen in da naj toženica naprej rudo dobavlja, če misli, da je njeno stališče glede dogovorjene cene pravilno. Ob takem položaju je toženka upravičeno morala misliti, da bo toženica rudo takoj dalje dobavljala, ker se z avtomatskim podaljšanjem dobavnega roka ni zadovoljila in ker je njen ravnatelj tudi bil izjavil, naj toženica pač naprej rudo dobavlja, če misli, da je njeno stališče pravilno. Toženica pa ni dobavljala rude, zato ji je izjavila z dopisom 18. junija 1921, da se od 1. julija 1921 odpove nadaljnjim dobavam. Toženica pa ni podvzela nikakih resnih korakov, da uveljavi svoje stališče, t. j. svojo pravico, nadalje rudo dobavljati. Bilo je pač nekaj dopisovanja med njima, tako je toženica že 22. maja 1922 ji pisala, da vztraja na svojem stališču, da ima namreč pravico dobavljati rudo in celo pravi, da bo čakala samo še do konca maja 1922 s tožbo. Tožbe pa navzlic grožnji ni vložila, dasi je tedaj že skoraj 1 leto poteklo, odkar sta obe strani medsebojno vztrajali vsaka na svojem nasprotnem stališču. Odgovorila je tožnici 20. junija 1922, da vztraja na svojem stališču, da ni več vezana rudo sprejemati. Toženica ji je potem čez dva meseca, z dopisom 23. avgusta 1922, zopet naznanila, da vztraja na tem, da ima pravico rudo dobaviti in da jo mora toženka prevzemati. Kljub temu pa toženica ni niti polzkusila do-

baviti rude, niti ni vložila kake tožbe. Pismeno prerekanje se je končalo z zadnjim dopisom tožeče stranke od 23. avgusta 1922 in od tedaj se toženica ni več oglašila. Toženica je sedaj mirno čakala do 1. marca 1923 in šele s tem dnevom vložila tožbo. Iz tega je smela sklepati, da toženica ne misli resno s svojimi grožnjami in je smela vzeti vse toženkino postopanje, zlasti še njen molk, za pristanek njenemu stališču.

Toženica se protivi taki razlagi njenega postopanja, saj je ves čas prigajala toženko, da izpolni pogodbo. Res se je direktno dopisovanje med strankama končalo menda avgusta ali septembra 1922. Vendar je ona izročila spor že 11. julija 1922 svojemu pravnemu zastopniku, vložitev tožbe do 1. marca 1923 se je zavlekla radi težavnega načina informacije.

Pravno sodišče je ugodilo tožbenemu zahtevku in prizivno sodišče je prvo sodbo potrdilo iz nastopnih razlogov:

Zanikati je vprašanje, da-li se ni toženica v času po sprejemu toženkinega pisma z dne 18. januarja 1921 z odpovedjo nadaljnjim dobavam do vložitve tožbe dne 1. marca 1923 tako pasivno držala, da je upravičena domneva, da je opustila misel, vzdržati pogodbo. Takoj v pismu 23. junija 1921 izjavlja toženica, da se z vsebino toženkinega dopisa od 18. junija 1921 ne more strinjati in da nima toženka nobene pravice, da odpove nadaljne dobave. Enako opozarja toženka v pismu 8. avgusta 1921, da mora brez-pogojno priznati svojo obvezo, sprejeti še ostali del kupljene rude, ki ji je po pogodbi dobaviti; dalje s pismom 22. decembra 1921, da se toženka ne boče odtegnila svoji obvezi, priznati sprejem; v pismu 16. januarja 1922, da zavzema (toženica) glede toženkinе obveze, sprejeti blago, docela svoje dosedanje stališče; v pismu 22. maja 1922, da zaključuje s tem korespondenco in da bode nastopila tožbeno pot, če toženica ne opusti svojega stališča in do konca meseca ne pride do mirne poravnave, in v pismu 23. avgusta 1922, da je toženka z grožnjami ne boče odvrnila od tožbe.

Vsebinska te korespondence upravičuje torej povsem zaključek, da je toženica v tem času dosledno vztrajala na tem, da se pogodba izpolni, in se upravičeno upirala pomotnemu stališču tožene stranke. Do istega zaključka dovede tudi nadaljnje postopanje tožeče stranke. Toženica je meseca julija 1922 izročila stvar svojemu pravnemu zastopniku, ki je 1. dec. 1922 s tedanjim ravnateljem toženke razpravljal o stvari in mu naznanil, da bode v toženkinem imenu vložil tožbo. K temu pa, da se je tožba vložila šele 1. marca 1923, zadostuje pripomniti, da toženka niti ne trdi, da je toženica zastopniku dani nalog na vložitev tožbe preklicala, ga pozneje spremenila ali naročila, naj vložitev tožbe zavleče. Sicer po izpovedbi priče L-a zadostno izkazan vzrok, da se je tožba tako kesno vložila, ne glede na to, da ta premor pet mesecev po obrazloženem ne more imeti odločilnega pomena.

Torej toženkinе korespondence ni vzeti za samo besedičenje in prazno prerekanje, marveč se vidi njen namen, da pred tožbo poravna stvar mirnim potom, in da toženka ni imela prav nobenega utemeljenega povoda sklepati, da je toženica molče odstopila od izpolnitve pogodbe, najsi njeno pismo z dne 4. septembra 1922 tudi nič tega spora ne omenja.

Revizijsko sodišče reviziji ni ugodilo. — Pravi, da o napačni uporabi čl. 278, 279 trg. zak. ni govora. Po teh določilih je v prvi vrsti merodajna volja strank, ob razlagi pomena in učinku dejanj in opustitev pa se je ozirati na navade in običaje v trgovinskem prometu. Molc ne velja splošno za pritrđitev, marveč le tedaj, ko načelo poštenja v trgovinskem prometu zahteva odgovor.

Če se to načelo uporabi na dejanski položaj, ki je podsodno ugotovljen, se pokaže, da je prizivna sodba pravilno uporabila te predpise. Ugotovila je

namreč neizpodbojno, da je tožnica na toženkinu pismo 18. junija 1921, da se od 1. julija 1921 dalje odpove nadaljnjim dobavam, v svojih dopisih 23. junija 1921, 8. avgusta 1921, 22. decembra 1921, 16. januarja 1922, 22. maja 1922 in 23. avgusta 1922 izrazila, da se ne strinja in da toženka nima pravice odpovedati ostalo dobavo, da mora brezpogojno priznati svojo obvezo, še ostanek kupljenega blaga sprejeti, ki ga ima toženka po pogodbi še dobavili, da se toženka svoji obvezi ne bo odtegnila, da bo ona nastopila pot tožbe, če ne pride do konca maja 1922 do ureditve in da je toženka z grožnjami ne bo odvrnila od tožbe. Toženka je v juliju 1922 izročila stvar svojemu pravnemu zastopniku z nalogo, naj vložiti tožbo; njen zastopnik je 1. decembra 1922 razpravljajal spor s tedanjim ravnateljem tožene tvrdke in mu naznanil, da boče v imenu tožeče stranke vložiti tožbo. To se je zgodilo 1. marca 1925, ne na bi bila toženka trdila, da je v tem toženka svojem zastopniku nalog preklicala, marveč se je zakasnitev zgodila iz drugega, po priči L.-u pojasnjene razloga.

Po teh ugotovitvah je torej toženka svojo voljo, da vztraja na izpolnitvi, jasno in ponovno izrazila; na kako propozicijo tožene stranke sploh ni molčala, vložitev tožbe se je pa le radi tega zavlekla, ker je hotela toženka stvar izlepa urediti in je informacija bila združena z zaprekami. Toženka torej ni imela nobenega povoda, sklepati, da je toženka odstopila od pogodbe; tem manj je mogla ta sklep izvajati iz tožničnega molka v dobi od 1. decembra 1922 do 1. marca 1923, ko je torej po tožničnem zastopniku izvedela, da se bode tožba vložila.

R. St.

Trgovina.

Direktna nabava kave v Braziliji. O nujni potrebi, da stopimo glede nabave kave v direktni stik z Brazilijo, smo svoj čas priobčili daljši članek, čigar pisec dobro pozna tržaški trg, na katerega smo glede kave v prvi vrsti navezani. Kakor čujemo, se je začela za direktno trgovsko stike zanimati tudi braziljska vlada sama, ki odpošlje prihodnje leto v našo državo zastopnika državnega instituta za kavo iz Brazilije. Ta zastopnik bo obiskal vsa trgovska središča v naši državi in iskal možnosti, da si prične kavo nabavljati direktno iz Brazilije, ne pa od italijanskih posrednikov. S seboj bo imel vse vzorce braziljske kave, katere bo stavil na ogled interesentom. Akcija braziljske vlade toplo pozdravljamo in pričakujemo, da jo bo tudi naša vlada najenergičnejše podpirala. Za kavo izdano na leto preko 300 milijonov dinarjev. Ako se nam posreči nabavo direktno iz Brazilije, bomo brez dvoma prihranili znaten del te vsote, ki ostane sedaj v žepih italijanskih posrednikov.

Informacije glede trgovinskih stikov z Grčijo. Vse informacije o trgovinskih stikih z Grčijo daje trgovski ataše pri grškem poslanstvu v Beogradu gosp. Capsombolio.

Uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Mariboru. Prihodnji uradni dan Zbornice za trgovino, obrt in industrijo, se ne vrši v sredo, dne 22. t. m., ampak v četrtek, dne 23. t. m.

Adresar jugoslovensko-italijanske trgovine. Redakcija jugoslovensko-italijanskega časopisa za gospodarstvo in trgovino »Ital-Jug« v Milanu (Casella postale 814) izda leta 1927 »Adresar jugoslovensko-italijanske trgovine«, ki bo vseboval 1. seznam vseh industrijcev in trgovcev, jugoslovenskih in italijanskih po kategorijah njih podjetnosti. 2. Ponatis trgovske pogodbe in konvencij med Jugoslavijo in Italijo. 3. Seznam konzularnih oblastev in agencij obeh držav. 4. Seznam trgovsko-industrijskih zbornic. Glede inseriranja v adresarju se naj interesenti obrnejo neposredno na gori-novodeno redakcijo.

Adresar jugoslovenske italijanske trgovine. Redakcija jugoslovenske italijanskega časopisa za gospodarstvo in trgovino, »Ital-Jug« v Milanu (Casella postale 814) izda leta 1927. »Adresar jugoslovensko-italijanske trgovine«, ki bo

vseboval: 1. seznam vseh industrijcev in trgovcev, jugoslovenskih in italijanskih, po kategorijah njih podjetnosti. 2. Ponatis trgovske pogodbe in konvencij med Jugoslavijo in Italijo. 3. Seznam konzularnih oblastev in agencij obeh držav. 4. Seznam trgovsko-industrijskih zbornic. Glede inseriranja v adresarju se naj interesenti obrnejo neposredno na goriimenovano redakcijo.

Trgovina s suhimi slivami na brčkem trgu. V tednu od 6. do 12. t. m. se je iz brčkega trga izvozila celokupno 2623.90 met. stotov suhih sliv.

Ameriški indeks za veletrgovino se v tekočem mesecu ni bistveno izpremenil. Dočim je znašal začetkom meseca 194.4 se je dvignil do srede meseca samo za eno desetinko, to je na 194.5.

Volneni trg v Londonu. V Londonu so zaključili 12. volneni trg. Na prodaj je bilo 93.000 bal in 40.000 zapostavljenih bal. Okoli 18.000 teh bal so takoj vzeli iz trga, cene so bile previsoke; večinoma je bila to od špekulantov v Avstraliji nakupljena volna. Cene so bile nižje kot na zadnjem trgu, v oktobru. Kontinentalni kupci so nakupili okoli 48.000 bal, kupci iz Bradforda in drugi domači konsumenti pa okoli 44.000 bal. Nazadovanje cen pri dobrih merinovrstah je šlo do 5%, sicer pa 5 do 10%. Povpraševanje po srednjih in navadnih vrstah ni bilo posebno.

Industrija.

Avstrijski sladkor. Avstrijski sladkor ni pridelak je bil letos približno isti kot lanski; značilno je pa, da je letos prodanih že 70 odstotkov produkcije in da Avstrija sama v januarju ali februarju že ne bo imela nobenega sladkorja več. Lani je zmanjkalo domačega sladkorja šele v avgustu. Torej približno isti pojav kakor včasih pri žitu na Poljskem ali Ruskem.

Zaposlitev inozemskih delavcev v naši državi. Minister za socialno politiko je svoječasni pravilnik o zaposlevanju inozemskih delavcev dopolnil z naredbo, da je zaposlevanje inozemskih delavcev v naši državi zabranjeno. Izjemoma se sme zaposlevati samo one delavce, glede katerih ugovori posebna komisija, da so strokovno dobro usposobljeni v panogah, za katere nimamo domačih delavcev. Razen tega je dobil minister za socialno politiko od ministrskega sveta pooblastilo, da vse inozemske delavce nadomesti z domačimi delavskimi močmi. Z dnem 1. januarja t. l. se razveljavijo vsa dovoljenja, s katerimi se je inozemskim delavcem dovolilo zaposlevanje v tuzemstvu preko treh mesecev.

Prva sladkorna tovarna v Turčiji. V Apulu se je pred kratkim otvorila prva sladkorna tovarna v Turčiji, ki bo izdelovala sladkor iz sladkorne pese. Tovarno so zgradile nemške firme, ki so stavile na razpolago potreben kapital.

Konjunktura ogrske industrije špirta. Finančno ministristvo priobčuje izkaz o tej industriji in izvemo iz njega, da je bila poraba špirta od septembra naprej dosti večja kot lani. Nobena industrija na Ogrskem se tako ugodno ne razvija. Kartel špirta je eksportiral v prvih devetih letošnjih mesecih 107.500 hl špirta v vrednosti 2.400.000 pengö. Pisali smo že, da je vsled te ugodne eksportne konjunktura ogrska industrija špirta prosila za nadaljno zvišanje eksportnega kontingenta.

Italijanska industrija bombaža. »Il Sole« poroča, da se je vršila 15. t. m. v Zvezi bombažnih industrijcev v Milanu važna seja, da se pogovorijo o položaju, v katerega je italijanska industrija bombaža polagoma zašla. Ugotovili so, da je položaj te industrije zelo težaven; doma ni povpraševanja, konkurenca inozemstva pa je zelo huda. Priporočali so industrijcem, naj uporabijo vsa sredstva, da se že itak vznemirljivo narasle založbe ne bodo še naprej kopičile. Posebna komisija gre v Rim, da informira Mussolinija o položaju.

Nemško železo in jeklo. V lanskem novembru so preducirali Nemci 760.000 ton surovega železa, v letošnjem oktobru 925.000 ton in v letošnjem novembru 983. ton; prirastek od oktobra do novembra znaša torej 48.000 ton. Povprečno so napravili v novembru za 8.6% na dan več železa kot v oktobru. Produkcija surovega jekla je znašala v lanskem novembru 873.000 ton, v le-

tošnjem oktobru 1.175.000 in v novembru 1.257.000 ton, 82.000 ton več kot v oktobru. Na dan so napravili v novembru za 11.28% več jekla kot v oktobru. Produkcija v novembru znaša že 85.7% povprečne mesečne produkcije v Nemčiji starega obsega leta 1913. Če pomislimo, da je Nemčija izgubila po vojski velike industrijske okraje železa in jekla z močno kapaciteto, vidimo, da je produkcija v novembru prišla že nad predvojno.

Denarstvo.

Kako Avstrija pospešuje inozemski kapital. Avstrijski parlament je sprejel zakon, s katerim se davčna prostost za inozemske denarne vloge podaljšuje do konca leta 1932.

Ureditev kreditnih odnošajev. Sekcija grosistov sarajevskega Trgovskega združenja je te dni imela svoj občni zbor, na katerem je sklenila, da hoče urediti kreditne odnošaje napram odjemalcem po vzgledu beograjskih grosistov, o katerem smo pred kratkim poročali.

Praške hranilnice. Tudi v novembru so se pri teh največjih praških hranilnicah vloge dvignile, čeprav nekoliko manj kot prej. Prirastek znaša 17 milijonov Kč. Od 1. januarja naprej so se dvignile vloge pri Praški Mestni hranilnici za 123 milijonov Kč, pri hranilnici na Vinohradih za 74 milijonov in pri Češki hranilnici za 19.9 milijonov. Vloge vseh teh treh hranilnic so znašale na koncu novembra 2.311 milijonov Kč.

Italijanski novi bankovci po 25 lir. Z novim letom se vzamejo iz prometa bankovci po 25 lir. Po zadnjem dnevu tega meseca se torej ne bodo več sprejemali kot plačilo. Radi tega naj se pravočasno izmenja take bankovce proti drugemu denarju. Za izmenjavo se lahko prizadeti obrnejo na denarne zavode (banke, postojnice itd.).

Francoska banka znižala eskomptno mero. Francoska državna banka je znižala eskomptno mero od 7.5 na 6.5%.

Nemški državni dohodki. V oktobru so znašali nemški državni dohodki 741 milijonov mark, v novembru 625.3 milijonov. Od aprila naprej, ko se začenja gospodarsko leto, pa do konca novembra je proračun prekoračen za 356 milijonov mark. Zelo so se pomnožili dohodki iz borznoprometnega davka, od 5 milijonov 200.000 v oktobru, na 10 milijonov mark v novembru.

Zborovanje nemških bank. Občni zbor Osrednje zveze nemških bankirjev in nemške bančne obrti je zboroval 16. t. m. v Berlinu. Poslovno poročilo pravi, da so pri kritju kreditne potrebe potrebne še nadaljne davčne olajšave, ker dosevanje olajšave niso bistveno pomagale. Razmerje med bankami in hranilnicami je vseskoz lojalno. Akcija za sporazum je bila vsled tega tako ovirana, ker so pritegnili hranilnice med državne ustanove.

Promet.

Novi tovarni listi. Od 5. decembra so v prometu novi tovarni listi za domači promet. Dosedanji tovarni listi ostanejo v veljavi do 31. decembra 1926.

Češkoslovaška odda svoje železnice v zakup. Češkoslovaška vlada se pogaja s francosko-angleškim konzorcijem, ki se zanima za zakup češkoslovaških državnih železnic. Pogajanja se vodijo na bazi sistema, po katerem oddaja Nemčija svoje železnice privatnikom v eksploatacijo.

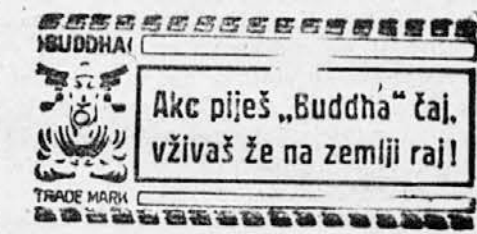
Poštno-carinska služba. Višji kontrolor v ministristvu Zaviša J. Radovič je spisal knjigo »Poštansko-carinska služba«, ki je namenjena v prvi vrsti poštnemu osebju, ki se bavi s to službo, zlasti pa začetnikom. Pisana pa je knjiga tudi za poslovni svet, ki ima zaradi svojih pošiljk iz inozemstva zvezo s pošto. Trgovci bodo v knjigi dobili davodila, kako naj postopajo, kadar niso zadovoljni s carinjenjem. Knjiga se tiska na finem papirju in bo veljala za tiste, ki jo najprej naroče, 10 dinarjev. Zbiralec naročnikov dobe vsako deset knjigo zastoj ali pa 10% kot nagrado. Knjižarji imajo običajen popust. Naročnino z izkazi naročnikov je treba poslati na naslov: Zaviša J. Radovič, višji kontrolor v ministristvu pošte in telegrafa v Beogradu.

Carina.

Ugodnostna carina na živila v Nemčiji. Nemški državni zbor je podaljšal pobiranje znižane carine na živila do 31. marca 1927.

Iz naših organizacij.

Trgovski ples se vrši 15. januarja 1927 v veliki dvorani Uniona v Ljubljani. — Odbor.

RAZNO.

Protestno zborovanje gospodarskih krogov je sklicano za prve dni januarja v Beogradu. Zborovanja se udeležijo zastopniki vseh gospodarskih organizacij, korporacij in institucij. Na zborovanju bodo sklenili oster protest zoper nedelavnost vlade in Narodne skupščine, na dnevnem redu pa je tudi pretres osnutka za državni gospodarski svet.

Novi zakonski projekti. Ministristvo za trgovino in industrijo je izdelalo projekt zakona o mestnih hranilnicah, ki se je te dni predložil narodni skupščini. Dalje se bo v kratkem dovršil načrt zakona o gospodarskem svetu.

Boza dela v Mariboru. Od 12. do 18. decembra je iskalo pri borzi dela službe 64 moških in 29 ženskih oseb, 44 moškim in 36 ženskim je bilo delo ponujeno, 30 oseb je odpadlo, 10 jih je odpotovalo; od 1. januarja do 18. decembra je 6604 oseb iskalo dela, 6463 osebam je bilo delo ponujeno, v 3152 slučajih je borza posredovala uspešno, 3742 oseb je odpadlo in 875 oseb je odpotovalo.

Pri mariborski borzi dela je delo na razpolago: 1 žagarju, 1 kuharju, 1 čevljarju, elektromonterju, 1 kočijažu, 10 pomožnim delavcem, 3 tkalcem, 2 pleskarjem, 3 vajencem trgovske stroke, 2 vajencem pekovske, 1 vajencu usnarške obrti, 23 kmečkim kuharicam, 100 šiviljam za perilo, 1 pletilki, 1 šteparici odej, 3 vzgojiteljicam, 5 postrežnicam, 2 kuharicam orožnikom, 16 služkinjam, 11 kuharicam, 3 sobaricam. Izseljevanje delavcev iz Jugoslavije v Francijo je radi nastale gospodarske krize do nadaljnega prekinjeno.

Gospodarski položaj v U. S. A. Mesečno poročilo Federal Reserve Boarda (board izg. börd = urad) ugotavlja, da trgovski promet v oktobru ni bil tako intenziven kot v prejšnjih mesecih. Čeprav sta bila tekstilni in premogovni trg zelo živahna, se je vendar za toletno dobo običajna manjša zaposlenost v več industrijskih panogah letos bolj poznala kot sicer. Indeks cen je šel v splošnem nazaj.

Priseljevanje v Ameriko. Senat je na svoji zadnji seji nekoliko ublažil dosedanje zakone o omejitvi priseljevanja v Ameriko. Po novem sklepu senata se bo lahko priselilo v Ameriko še 35.000 žena in otrok pod 18. leti; ta ugodnost pa velja samo za one, katerih očetje oziroma zakonski možje so se naselili v Združenih državah že pred 1. julijem 1920 in izjavili, da se nameravajo stalno naseliti v Ameriki ter hočejo postati ameriški državljani.

Ukinjenje konzulata na Krku. Iz Beograda poročajo, da je zunanje ministristvo dne 6. t. m. ukinilo konzulat na Krku.

Dva milijona gratisakcij. Svet ravnateljev ameriškega jeklenega trusta (Sheel Corporation) je podal sledečo izjavo: Na soglasno priporočilo finančnega odbora U. S. A. Sheel Corporation se je svet ravnateljev soglasno izrekel za predlog rednemu občnemu zboru, ki se bo vršil tretji ponedeljek v aprilu, da se osnovna glavica družbe zviša za 2 milijona 33.210 deležev. To število pomeni 10 odstotkov doslej izdanih akcij. Nove akcije naj se dodelijo kot »ekstraspecialna« dividendna starim akcionarjem v razmerju 5:2.

Ladje s hitrostjo 80 kilometrov! Največja hitrost, ki jo je doslej kakšna trgovska ladja dosegla, je ca 27 milj ali 50 km. Sedaj pa bomo v italijanskem časopisu živahno razpravljane o dveh ogromnih motornih ladjah, ki bosta vsled čisto nove konstrukcije, koje posameznosti so čisto tajne, mogle razviti hitrost 80 kilometrov na uro. Vsebovali bosta po 45.000 ton, stali bosta 200 milijonov lir, zgradili ju bode v 18 mesecih. Iz Napola v Newyork bosta rabili

4-5 dni, dočim rabijo sedaj ladje za to pot še enkrat toliko. S tem bi dosegla Italija rekord v prečkanju Atlantskega oceana. Uresničitev tega načrta bi pomenila popoln preobrat v moderni ladjegradbeni tehniki. Prav gotovo tiči za tem načrtom Mussolini. Saj je on omogočil tudi Amundsenovo ekspedicijo.

Gospolarske vesti. V zadnjih 14 dneh so naročili Rusi na Češkoslovaškem železnice, papirja, tahografov itd. za ca. 13 milij nov Kš. Tekom oktobra in novembra so naročili že za 114 mil. Kš. — **Ogrske tovarne sukna** delajo s polno kapaciteto in so založene z naročili že do prihodnje pomladi. Tudi predilnice in tkalnice bombaža so dobile velika naročila, kojih izvršba zahteva izrabo polne kapacitete. Tovarnam katuna se dobro godi, tovarne svile hočejo v upu na ugodno konjunkturo produkcijo zvišati. Samo trg pletenin se ne razvija dobro. — **Argentinsko** uradno poročilo pravi, da bo letos 216,800.000 bušlov pšenice manj kot lani, ovsu pa 79 milj. 600.000. — **Angleški premog** se je že pojavil na kontinentu, in sicer najprvo v Rotterdamu. Seveda so množine še majhne, bolj v reklamne svrhe. Ladijski premog je stal pred štrajkom 15 šilingov za tona, na koncu štrajka 67 šil. in še več, a je padel sedaj že spet na 30 šilingov. Neverjetno hitro so se začele javiti dobre posledice končanega štrajka. V zvezi s tem je zmanjšana premogovna konjunktura v drugih državah. — **Število brezposelnih** na Nemškem je spet naraslo, od 15. nov. do 1. dec. pri moških od 1,079.000 na 1,124.000, pri ženskah od 237.000 do 245.000. Naraslanje znaša ca. 4%. — **Ogrske tovarne sukna** so osnovali kartel z imenom Melton. Kot namen kartela označajo ugotovitev enotnih prodajnih in plačilnih pogojev. Najdaljši dopustni rok je 90 dni. — Tudi ogrske tovarne jesiha so se združile v kartel; hočejo produkcijo jesiha kontingentirati. Kartel bo začel delovati v prvih tednih januarja. Sicer pa, kakor vemo, karteli na Ogrskem nimajo posebne sreče. — Tudi Nemci so osnovali spet nov kartel, in sicer prodajni kartel za **Thomasovo žilindro**. Ta kartel je posledica ustanovitve jeklenega trusta. Samo dve tovarni še nista zraven, pa sta izjavili, da bosta prodajali po istih cenah in pod istimi pogoji kot kartel. Ta zveza je morda začetek mednarodnega prodajnega sindikata. — V Lvovu so se začela nova pogajanja za obnovo poljskega kartela nafta. — Nemci in Amerikanci se pogajajo še naprej o pretvorbi premoga v petrolej. — O **kronskih zahtevah** Jugoslavije in Češkoslovaške se bodo zopet pogajali, bodisi ločeno ali pa v okviru bodočih trgovskih pogajanj. — **Bilanca dela** ogrskih bank so letos

zelo komplicirana. Zlasti veliko dela daje preračunavanje kron na pengö. Vidi se pa že, da so dosegle banke zlasti v drugi polovici letočnega leta velike dobičke, k čemur jim je pripomoglo pozivljanje borzne trgovine in pa zboljšanje gospodarskega položaja. — **Poljska** je začela izdajati **zlate novce**; nakovali so doslej 160.000 kosov po 10 in 20 zlatov, pa jih ne bodo dali v promet. Interozanti jih lahko kupijo v državni novčarnici, po tečaju 17.40 papirnih zlatov za en 10 zlatni novce. — **Povodom** bližajočih se trgovskih pogajanj med Češkoslovaško, in Avstrijo so izročili Češkoslovaki svoj seznam želja, ki se po obsegu krije z avstrijskim seznamom. — **Promet v tržaškem pristanišču** rapidno pada. Od 1. jan. do 30. sept. lanskega leta je znašal import in eksport v pristanišču 40,919.775 ton, letos v istih mesecih pa 35,209.926 ton. Uvoz je šel nazaj od 24,582.000 ton na 21,261.000, izvoz pa od 16,338.000 ton na 14,060.000 ton. — **Skupni notranji državni dolg** Češkoslovaške bo znašal 1. januarja 1927 24,049,000.000 Kš. — **Avstrijsko državno gospodarstvo** izkazuje v prvih devetih letošnjih mesecih 6,450.000 šilingov prebitka.

veljska den. 320; Papirnice Vevče den. 112; Stavbna družba den. 55, bl. 65; Sešir, Škofja Loka den. 104.
Blago: Bukova drva suha, s 15% okroglic, feo nakl. post. za 100 kg, 2 vag., den. 21, bl. 21, zaklj. 21; hrastovi bouls, od 27, 41, 54, 60, 70, 80 mm, od 3 m napr., feo vag. meja 10 vag., den. 1300, bl. 1300, zaklj. 1300; trami merkantilni, 4/5, 5/6, 6/7 in 7/9, od 5, 6, 7, 9 m, feo vag. meja, 1 vag., den. 300, bl. 300, zaklj. 300; hrastovi hlodi la, od 2 m napr. in 80 cm prem. napr., feo vag. meja den. 1100; kostanjev les za tanin, 15% okroglic, od 30 cm naprej klano, feo vag. nakl. postaja, neobeljeno den. 21, obeljeno dn. 23; pšenica, 75/76, feo vag. nakl. postaja bl. 295; korusa umetno suš., za mletev sposobna, par. Kamnik, 1 vag., den. 195, bl. 195, zaklj. 195; korusa umetno suš., feo vag. nakl. post. bl. 155; korusa nova, času prim., suha, feo vag. nakl. post. bl. 140; korusa nova, času prim. suha, za januar, feo vag. nakl. post. bl. 150; ajda prekmurska, feo vag. nakl. post. bl. 335; rž, 71/72, 2%, feo vag. nakl. post. den. 225; ječmen krmilni, 62/63, feo vag. nakl. post. bl. 170; ječmen krmilni, 63/64, feo vag. nakl. post. bl. 180; ječmen letni, 65/66, feo vag. nakl. post. bl. 192.50; oves, feo vag. nakl. post. bl. 160; otrobi drobn., feo vag. nakl. post. bl. 125; fižol beli, 3-4%, feo vag. nakl. post. bl. 175; fižol rmeni, 3-4%, feo vag. nakl. post. bl. 175.

TRŽNA POROČILA.

Mariborski božični trg, dne 18. decembra 1926. Trg je bil dobro založen in prav dobro obiskan. Slaninarji so pripeljali 72 voz z 261 zaklamimi svinjami na trg in so prodajali meso in slanino po 10.50 do 25 Din za kg na drobno, po 14 do 17 Din kg na debelo. Domači mesarji so malo znižali cene, večina njih je prodajala govedino po 10 do 12 Din kg. Tudi klobase so ceneje. **Perutnine** je bilo okoli 1000 komadov. Cene so bile piščancem 15 do 30, kokošem 30 do 40, racam 40 do 60, gosem 50 do 100, puranom 75 do 200 Din komad. Domači zajci so se prodajali po 8 do 50, divji pa 30 do 50 Din komad. — **Meso** od divjačine se je prodajalo: jeleni 20 Din (mladi 8-10), divji zajci 20 do 25 Din (mladi 6 do 10), srna 40 Din (mlada 10) kilogram. V petek 17. decembra so prodajali tudi žive karpe po 18 Din, ščuke po 20 in morske ribe po 20 do 30 Din kilogram. — **Krompir, zelenjava, druga živila, sadje, cvetlice, drevesa.** Krompir je bilo samo 10 voz in se je prodajal po 1.50 do 2 Din, čebule je bilo 3 voze, prodajal se je po 3 do 5 Din kg. **Karfiol** 1 do 9, ohrovt 0.50 do 1, zeljnate glave 0.50 do 1.50, endivija 0.25 do 1.50, šesen 15 do 18, kislje zelje 3 do 4, kislja repa 2 Din, med 25 do 30, maslo surovo 40 do 44, kuhano 44 do 46, čajno 50 do 60 Din kg, sirček 1 do 8 Din hlebček, mleko 2 do 3, smetano 11 do 15, oljčno olje 26 do 36, bučno olje 18 do 24 liter, jajca 1.75 do 2.25 Din komad. **Sadje:** jabolka in hruške 3 do 9 Din kg, kostanj surovi 2 do 3.50, pečeni 6 do 7 Din li-

ter. **Cvetlice** 0.50 do 5, z lonci vred 15 do 50, agave, al. je, ind. kaktusi, palme (sadike) 5 do 10 Din komad. **Božičnih drevcev** je bilo okoli 200 komadov, katere so se prodajala po 5 do 125 Din komad. — **Lesena in lončena roba** 1 do 100 Din komad, brezove metle 2.25 do 5, slamnice 7 do 10 Din komad, leseni ročni vozički 150 do 250 Din komad, lesene grablje 8 do 12 Din komad, koruzna slama 25 do 30 Din vreča.

Seno in slama na mariborskem trgu. **Kmetje** so pripeljali v sredo 15. decembra 9 voz sena, 2 voza otave in 3 voze slame, v soboto 18. decembra pa 16 voz sena, 3 voze otave in 6 voz slame na trg in so prodajali seno po 75 do 100, otavo 80 do 112.50, slamo pa po 40 do 50 dinarjev za 100 kg.

Tržne cene v Ljubljani (15. dec. 1926). **Govedina:** v mesnicah po mestu 1 kg 18; na trgu: 1 kg govejega mesa I. 18, II. 15, vampov 8 do 10, pljuč 8, jeter 18, 1 kg telečjega mesa I. 20, II. 17, jeter 25, pljuč 18, 1 kg prašičjega mesa I. 22.50, II. 19 do 20, pljuč 10, jeter 15, slanina ribe in sala 22, slanina mešana 21, slanina na debelo 20 do 21, masti 23 do 25, šunke (gnjali) 30 do 35, prekajenega mesa I. 30 II. 25 do 27.50; koštrunovega 14, jagnjetine 20. **Klobase:** 1 kg kra ovskih 42, debrecinskih 40, hrenovk, safalad in posebnih 35, svežih kranjskih 25, pilpre ajenih kranjskih 32 do 35, suhih 1 ranjskih 50, prekašene slanina 28 do 30, Perutnina: kokoš 25 do 30, petelin 25 do 35, raca 30, nepitana gos 100, domač zajec manjši 10 do 12, večji 14 do 20. **Mleko,** maslo, jajca, sir: 1 liter mleka 2.50 do 3, 1 kg surovega masla 45, čajnega 60, masla 45, bohinjkega sira 38, sirčka 10 do 12, eno jajce 1.50 do 1.75, 1 kg kave Portoriko 68 do 72, Santos 48 do 52, Rio 42 do 46, pražene kave I. 90 do 100, II. 76 do 80, III. 52 do 56, kristalnega sladkorja 14.50, sladkorja v kocah 16.50, riža I. 10, II. 8.50, 1 liter namiznega olja 20, jedilnega olja 18, moka št. 0 5.50 do 5.75, št. 1 5.25, št. 2 5, št. 3 4.25, št. 5 3.50, kaše 6, ješprenja 7, ješprenjka 10 do 13, otrobov 2.50, koruzne moke 3.50 do 4, koruznega zdroba 4, pšeničnega zdroba 7, ajdove moke I. I. 9, II. 7, ržene moke 4.50 Din.

DOBAVA, PRODAJA.

Dobave. Direkcija državnih železnic v Ljubljani sprejema do 21. decembra t. l. ponudbe za dobavo 4 kub. m hrastovih dešk ter za dobavo 87 kom. borovih debel ter mehkega lesa; do 23. decembra t. l. za dobavo 1500 vijakov; do 28. dec. t. l. za dobavo 100 kg jutinih nit; do 30. decembra t. l. pa za dobavo 3000 kom. goricev za petrolej.

Najboljši šivalni stroj in kolo
 Je edino le

za dom, obrt in industrijo v vseh opremljenih.

Istolom pletilni stroj DUBIED

Pouk v vezanju b. brezplačen. **Večletna garancija** Delavnica za popravila. Nizke cene, tudi na obroko.

Josip Petelinc Ljubljana gl. ul. Prešernovega spomenika.

Ljubljanska borza.

Dne 20. decembra 1926.

Vrednote: Invest. pos. iz l. 1921 den. 80, bl. 82; vojna škoda den. 342; zrst. listi Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22, kom. zad. Kranj. dež. banke den. 20, bl. 22; Celjska pos. den. 195, bl. 193; Ljublj. kred. banka den. 142; Merkantilna banka den. 95, bl. 95, zaklj. 95; Prva hrv. šted. den. 890; Kred. zavod den. 170, bl. 180; Strojne tovarne den. 90; Trbo-

Veletrgovina

A. SARABON

v Ljubljani

prporoča **špecerijsko blago**

raznovrstno žganje moko in deželne pridelke

raznovrstno **rudninsko vodo**

Lastna pražarna za kavo in mlin za dišave z električnim obratom.

CENIKI NA RAZPOLAGO!

VINOCET

tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana, nudi

: **najfinejši in najokusnejši** :
namizni kis iz pristnega vina.

ZAHTEVAJTE PONUDBO!

Tehnično in higijenično najmodernejše urejena kisarna v Jugoslaviji.

© Pisarna: Ljubljana, Dunajska cesta št. 1a, II. nadstropje.

Veletrgovina kolonijalne in špecerijske robe

IVAN JELAČIN, Ljubljana

Zaloga sveže pražene kave, mletih dišav in rudninske vode.

Točna in solidna posrežba! Zahtevajte cenike

Naročajte in širite povsod **TRGOVSKI LIST!**

TRIKO-PERILO

za moške, žene in otroke, vojna v ravnih barvah, rokavice, nogavice, dokotnice, nahrbtniki za lojalce in lovce, dežniki, kloti, šifoni, tepni robci, palice, vilice, noži, kjarje, potrebščine za šivlje, krojače, čevljarje, brivce edino le pri trdkri

Josip Petelinc Ljubljana blizu Prešernovega spomenika.

Ne najtizo cene! Ne velike in male!

Se priporoča za tisk vseh trgovskih, obrtnih, industrijskih in uradnih tiskovin. Lastna knjigovoznica **TELEFON ŠT. 552**

TISKARNA MERKUR

TRGOVSKO-INDUSTRIJSKA D. D.

LJUBLJANA, Simon Gregorčičeva ulica 13.

Tiska časopise, knjige, brošure, cenike, tabele, statute, vabila, letake, lepake, posetnice i. t. d. **TELEFON ŠT. 552**